

▶ AB-ABD ARASINDAKİ SERBEST VERİ AKTARIMINA İLİŞKİN “YETERLİLİK KARARI” AVRUPA KOMİSYONU TARAFINDAN KABUL EDİLDİ

Bilindiği üzere Genel Veri Koruma Tüzüğü (“GDPR”)’nde yurtdışı veri aktarımı; “Üçüncü taraf ülkelere yapılacak veri aktarımları, ancak bu üçüncü taraf ülkenin iç hukuk düzenlemeleriyle ya da taraf olduğu uluslararası antlaşmalarla yeterli veri güvenliğini

sağladığının Avrupa Veri Güvenliği Komisyonu tarafından kabul edilmesi halinde yapılabilir.” şeklinde düzenlenmiştir. Maddenin devamında da; “Böyle bir yeterli korumanın mevcut olmadığı hallerde, veri aktarımı ancak, Komisyon tarafından belirlenen standart veri koruma hükümlerinin sağlanması ve kişisel verinin sahibi ilgili kişilere verilerinin transfer edilmesi konusunda AB içinde garanti edilenle eşdeğer bir koruma düzeyi sağlandığı hallerde sözkonusu olabilecektir.” denilmektedir.

Serbest veri aktarımına ilişkin daha önce AB ve ABD arasında yapılan Güvenli Ülke Anlaşması Schrems 1 kararıyla, Gizlilik Kalkanı Anlaşması ise Schrems 2 kararıyla Avrupa Adalet Divanı tarafından iptal edilmiştir. Bu iki anlaşmanın iptali sonrasında gündeme serbest veri aktarımlarının sağlanması için yeni bir mekanizma olan AB-ABD Veri Gizliliği Çerçevesi için (“Data Privacy Framework”) Yeterlilik Kararı gelmiştir. Yeterlilik kararı **10 Temmuz’da kabul edilerek yürürlüğe girmiştir**. Avrupa Komisyonu, ABD’deki gelişmeleri sürekli olarak izleyerek yeterlilik kararını düzenli olarak gözden geçirecektir.

1. **YETERLİLİK KARARI NEYİ AMAÇLIYOR?**

Yeterlilik kararı, kişisel verilerin AB'den üçüncü ülkelere aktarılması için GDPR kapsamında sağlanan araçlardan biri olarak kişisel verilerin AB ile karşılaştırılabilir düzeyde korunmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu karar ile ABD'nin, AB-ABD Veri Gizliliği Çerçevesine taahhütte bulunan ABD şirketlerine aktarılan kişisel veriler için yeterli düzeyde korumayı garanti ettiği ve bunu sağladığı anlaşılmaktadır.

2. **YETERLİLİK KARARI KİMLERİ KAPSIYOR?**

Yeterlilik Kararı, Avrupa Ekonomik Alanın'daki herhangi bir kamu veya özel kuruluştan AB-ABD Veri Gizliliği Çerçevesine katılan ve taahhütte bulunan ABD şirketlerine veri transferlerini kapsamaktadır.

3. **YETERLİLİK İÇİN DEĞERLENDİRİLEN KRİTERLER NELER?**

“Yeterlilik”, üçüncü ülkenin veri koruma sisteminin AB'ninkine tamamen benzer olması anlamına gelmemekle birlikte 'temel eşdeğerlik' standardına dayanmaktadır. Bu da, bir ülkenin veri koruma çerçevesinin, hem kişisel verilere uygulanan korumayı hem de mevcut denetim ve çözüm mekanizmalarını kapsamlı bir şekilde değerlendirmeyi içermektedir. Avrupa veri koruma otoriteleri bu değerlendirme için dikkate alınması gereken faktörlerin bir listesini oluşturmuştur.

Bunlar arasında; şeffaflık, hesap verebilirlik, veri sahiplerinin hakları, ileriye dönük yapılacak veri aktarımlarına getirilen yasaklar, özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde alınacak özel önlemler, verilerin doğruluğu ve minimizasyonu, sertifikasyon gibi “yeterliliğin” ölçülmesini sağlayan kriterlere yer verilmiştir.

Yeterlilik kararında Avrupa Komisyonu, AB-ABD Veri Gizliliği Çerçevesi'nden doğan gereklilikleri, kişisel verilerin ABD'ye aktarılması durumunda ABD kamu makamlarının, özellikle kolluk kuvvetleri ve ulusal güvenlik amaçları doğrultusunda uygulanan sınırlamaları ve güvenceleri dikkatlice değerlendirmiştir.

4. İLGİLİ KİŞİLERE SAĞLANAN YENİ HAKLAR NELERDİR?

AB-ABD Veri Gizliliği Çerçevesi, kişisel verileri ABD'deki tahhütte bulunan şirketlere aktarılacak olan AB vatandaşlarına bir takım yeni haklar sunmaktadır. Bu haklardan bazıları; verilerine erişim sağlama, verilerinin düzeltilmesini, hatalı veya yasa dışı işlenen verilerin silinmesini talep etme olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca AB vatandaşlarına, verilerinin yanlış kullanımı/işlenmesi halinde, bağımsız olan ve ücretsiz başvurabilecekleri uyuşmazlık çözüm mekanizmaları ve bir tahkim paneli önünde çeşitli çözüm yolları getirmektedir.

5. ŞİRKETLER YETERLİLİKLERİNİ NASIL BELGELEYECEKLER?

ABD şirketleri, AB-ABD Veri Gizliliği Çerçevesi'ne katılımlarını, ayrıntılı bir dizi gizlilik yükümlülüğünü yerine getirmeyi taahhüt ederek belgelendirebileceklerdir. Bu yükümlülükler; amaç sınırlaması, veri minimizasyonu ve veri saklama gibi gizlilik ilkelerini ve verinin güvenliği ve üçüncü taraflarla veri paylaşımı konusunda özel yükümlülükleri içerebilecektir. ABD Ticaret Bakanlığı, şirketlerin sertifikasyon başvurularını işleyecek ve gereklilikleri karşılaya devam edip etmediklerini izleyecek ve bu süreci yönetecektir.

KAYNAKLAR:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3721

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_23_3752